

Recenzije.

A. Vermeersch S. I. et I. Creusen S. I.: *Epitome iuris Canonici cum commentariis ad scholas et usum privatum*. 3 Tomi, pagg. 392 + 474 + 397. Mechliniae — Romae, H. Dessain. 1921.—1923. Cijena čitavog djela 60 Lira.

Prvi svezak obuhvata uz uvod prvu i drugu knjigu Zakonika. Na kraju donosi dva dodatka: »Facultates Nuntiorum, Internuntiorum et Delegatorum Apostolicorum« i »Formulae facultatum S. Congr. de Prop. Fide«.

Drugi svezak obuhvata treću knjigu Zakonika. Na kraju donosi kao dodatak: »Facultates matrimoniales S. Congr. de disciplina Sacramentorum«.

Treći svezak obuhvata četvrtu i petu knjigu Zakonika. Na kraju nalaze se 4 dodatka: *Index censurarum latae sententiae*, *Index scriptorum et periodorum*, *Index canonum*, *Index alphabeticus*.

Djelo je zasnovano i izvedeno kao školska knjiga i kao priručnik za svećenike. U prvom je redu namijenjeno školi, i to onoj, koja se nazivlje »schola institutionum canonicarum«. Tomu odgovara naslov »Epitome« ili kompendij.

Pisci iznose jasno i jezgrovito sadržaj crkvenih propisa, držeći se zakonskog slijeda naslova, poglavlja i članaka. Teža mjesta ne obilaze, niti ih površnom parafrazom prikri-

vaju, već ih uistinu tumače, uz navod razloga. Poglavitito s te strane zaslužuje njihovo djelo, da se uvrsti među najbolje dosadašnje kompendije, koji obuhvataju čitav Zakonik.

Tiskarskih pogrešaka imade vrlo mnogo, pa i takovih, koje smisao mijenjaju; ove su zadnje većinom ispravili sami pisci.

Nije čudo, da se u djelu nalaze i neki nedostaci i neke stvarne pogreške. Prekratak je na pr. prikaz zbirki crkv. prava (I. 7—24), gde na *Corpus Iuris Canonici* otpada oko 4 stranica, na *Codex* oko 8 stranica, a na sve ostale zbirke samo 4—5 stranica. Prekratko je također izlaganje velevažnog kan. 1099. — Očita je omaška, kad se za austrijski konkordat iz g. 1855. veli (I, 101), da kao takav nije nikada bio na snazi! — Glede povlastica redovnika brane pisci (I, 304), mišljenje, da kan. 613, § 1. ne ukida povlastice, što si ih je koji red otprije stekao običajem (dosjelošću) ili saopćenjem (communicatio). Izraz »tantum« u rečenici »Quaelibet religio iis tantum privilegiis gaudet, quae vel in hoc Codice continentur, vel a Sede Apostolica directe eidem concessa fuerint« isključuje takovo tumačenje, jer u njemu postaje besmislen. — Za odrješenje od grijeha, s kojim je skopčana cenzura, vele pisci (III, 213), da je uvijek valjano, ako su i pokornik i ispovjednik bili u do-

broj vjeri, jer su grijesi pridržani samo radi cenzure! Ne stoji, da su svi grijesi pridržani radi cenzure, jer imade jedan grijeh (*falsa denuntiatio sacerdotis de sollicitatione*), koji je *ratione sui* pridržan. Ostali grijesi, koji su skupčani sa pridržanom cenzurom izopćenja ili interdikta, pridržani su radi cenzure, pa zato može od njih odrješiti samo onaj, koji ima vlast odrješiti od dotične cenzure. Vd. *Cod. can.* 2246, § 3.: »*Reservatio censurae impediens receptionem sacramentorum importat reservationem peccati cui censura adnexa est; verum si quis a censura excusatur vel ab eadem fuit absolutus reservatio peccati penitus cessat.*«

Dr. I. A. Ruspini.

D. Michael *Hetzenauer*, o. m. c.: *De annis magisterii publici Jesu Christi aliisque quaestionibus ad harmoniam evangeliorum spectantibus.* Romae. Pustet 1921.

Znameniti bibličista hoće da utvrdi trogodišnju teoriju o javnom Kristovom djelovanju.

O toj zanimljivoj kvestiji mnogo se raspravljalo u novije doba. Osobito se ističu P. Nisius S. J. kao odlučni branitelji trogodišnje teorije, koji je u *Zeitschrift für die katholische Theologie* III. Heft 1913. još jednoč iznio sve glavne argumente, koji su u prilog trogodišnjoj teoriji, a vrlo plodni bibličista i osobiti poznavalac Ivanova evangjelja Ivan Belser kao odlučni branitelj jednogodišnje teorije, koji je rezultate svoje gotovo petnaestgodišnje borbe iznio u: *Abriss des Lebens Jesu von der Taufe bis zum Tod.* Freiburg i. B. 1916.

Radom Belserovim počeli su i gdje koji odlični bibličiste sumnjati u

ispravnost trogodišnje teorije. Zato nastoji *Hetzenauer*, da još jednoč što točnije ispita to pitanje.

Najprije iznosi kratki historijat tog pitanja. Resumé je: a) u tom se pitanju ne slažu sv. Oci; b) a nije ni čudo, jer nema o tom predaje apostolske, niti se koji Otac poziva na predaju; c) prema tomu treba to pitanje riješiti iz Sv. Pisma; d) nekoji Oci nisu točno ispitali smisao Sv. Pisma, koji govori o tom predmetu. Niti paze na kontradikcije u svojim tvrdnjama.

Potom dokazuje, da je Gospodin javno djelovao tri godine i nekoliko mjeseci:

Glavni argumenti: a) Ivan spominje tri paske (2, 13; 6, 4; 11, 55.). Osobitu pažnju posvećuje Iv. 6, 4., za koji drže Belser i pristaše, da je riječ *τὸ πάσχα* interpolirana. — *Hetzenauer* misli, da je Irenej nedeterminiranu svetkovinu u 5, 1. *ἑορτή* ili *ἡ ἑορτή*, identificirao sa pashom u 6, 4. Inače ne bi mogao držati neodregjenu svetkovinu u 5, 1 za pashu, pošto se ni na jednom mjestu u Svetom Pismu S. i N. Zavijeta ne zove jednostavno *ἑορτή*, nego je uvijek determinirana, u kontekstu bližem ili daljem kao *ἡ ἑορτή τὸ πάσχα*. Dakle je *ἑορτή* 5, 1. morala biti determinirana u 6, 4. Prema tomu je korektno čitanje u 6, 4. »*το πάσχα, ἡ ἑορτή*« ...

Riješava prigovore osobito onaj najteže prirode, što Oci prije IV. stoljeća nisu čitali u 6, 4. *τὸ πάσχα*.

Pisac sudi, da su čitali, samo nisu pazili na to ime ili na cijeli stih. — Nadalje, kako se mogla općenito interpolacija u IV. v. provesti? Prigovor da *τὸ πάσχα ἡ ἑορτή τ. Ἰουδαίων* nije Ivanov »*usus loquendi*« opravdava sa Iv. 2, 23. — Ne stoji, što Belser tvrdi, da je *ἡ ἑορτή* bez determinacije festum scenopegae, jer se ni-